112
Patrimoniu

Studiu istorico - arhitectural
Hanul Englezesc

AUTOR:
Arh. Andrei Atanasiu

ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA
Timbrul de arhitectură

S.C. ABRAL ART PRODUCT S.R.L.
CUI: RO 2377504: REG. COM. J 40/20742/ 1992

tel: +40 213 227 086
fax: +40 213 270 910
e-mail: office@abral.ro
web: www.abral.ro

str. Vulturilor, nr. 38, sector 3, Bucuresti, cod postal: 030856

SOCIETATE MEMBRA A UNIUNII NATIONALE A RESTAURATORILOR

STUDIU ISTORIC ȘI DE ARHITECTURĂ ÎN VEDEREA CLASĂRII ÎN LISTA MONUMENTELOR ISTORICE A IMOBILULUI DENUMIT „HOTELUL ENGLEZ” CALEA VICTORIEI NR. 52, SECTOR 1, BUCUREȘTI

arh. Andrei ATANASIU
Specialist atestat M.C. nr. 646-S

arh. Monica JUGĂNARU

2023

CUPRINS

1. INTRODUCERE

2. DESCRIEREA AMPLASAMENTULUI

3. DATE ISTORICE

3.1. EVOLUȚIA URBANISTICĂ A ZONEI

3.2. ISTORICUL IMOBILULUI STUDIAT

4. DESCRIEREA CONSTRUCȚIEI

5. STAREA DE CONSERVARE

6. ANALIZA CONSTRUCȚIEI DIN PUNCT DE VEDERE AL CRITERIILOR DE CLASARE

A BUNURILOR IMOBILE

7. CONCLUZII

BIBLIOGRAFIE

WEBOGRAFIE

1. INTRODUCERE

Construcția care face obiectul prezentului studiu se găsește în municipiul București, Calea Victoriei nr. 52, sector 1, și este cunoscută sub numele de „Hotelul Englez", reprezentând totodată și o parte din „Pasajul Englez".

Imobilul face parte din Zona construită protejată nr. 16, subzona Cp1, fiind amplasat pe „strada simbol a orașului"1 Calea Victoriei. Calea Victoriei reprezintă o arteră constitutivă a așezării urbane, care conține construcții și spații martor ale principalelor perioade de evoluție a orașului. Artera are un traseu neregulat, fiind definită de construcții cu tipologii și funcțiuni diferite. Inițial, reprezenta traseul principal care făcea legătura dintre Curtea Domnească și palatul Mogoșoaia.

Istoria construcției începe în 1855, fiind ridicată de bijutierul Josef Resch, iar în scurt timp devine un punct de reper pe Calea Victoriei. Articolele care fac referire la fostul Hotel Englez, îi atribuie construcției calitatea de monument istoric, însă în pofida vechimii și a importanței pe care o are, imobilul nu este nominalizat în Lista Monumentelor Istorice în prezent.

În fosta piață a Teatrului Național din București (în prezent Hotel Novotel, de pe Calea Victoriei) exista o clădire cunoscută sub numele de Hotelul Englez, care adăpostea și Pasajul Englez prin care se făcea trecerea dinspre Calea Victoriei înspre strada Academiei. La parterul clădirii se afla magazinul bijutierului Josef Resch, fost furnizor pentru produse de orfevrărie al Casei Regale, dar și executant a numeroase medalii militare și omagiale, precum și producătorul primei coroane a Reginei Maria.

Construcția are o istorie tumultoasă, fiind transformată de fiecare proprietar pe care l-a avut. Forma sa actuală păstrează în mare parte intervențiile din anul 1893, când devine proprietate lui Grigore Heliad și i se dă funcțiunea de hotel. Din cauza camerelor prea mici pentru standardele utilizatorilor, clădirea a funcționat ca hotel doar pentru câțiva ani, neavând posibilitatea de a rezista concurenței altor hoteluri mai mari și mai moderne care apăruseră în zonă. Astfel, edificiul a fost transformat într-un bordel de lux, unde curtizanele de la cursive își atrăgeau clienții care treceau prin pasaj.

Casa de toleranță a funcționat până în 1947, când autoritățile comuniste au interzis prostituția și au transformat clădirea într-un bloc de locuințe colective, funcțiunea pe care o îndeplinește și în zilele noastre.

Deși construcția a fost locuită continuu, ea a fost vandalizată, s-a degradat progresiv, iar în prezent se află într-o stare rea de conservare. Fațada dinspre Calea Victoriei a fost curățată și tencuită recent, însă fără să se intervină la nivelul structurii.
Construcția este racordată la rețelele urbane de electricitate, gaze, telefonie, apă, canalizare etc.

---

1 Zone protejate construite aprobate prin HCGMB nr. 279/2000

2. DESCRIEREA AMPLASAMENTULUI

Conform P.U.Z. Zone construite protejate aprobate prin HCGMB nr. 279/2000, imobilul este amplasat în Zona construită protejată nr. 16 – strada simbol a orașului-Calea Victoriei, subzona Cp1. Zona prezintă un grad maxim de protecție – „se protejează valorile arhitectural-urbanistice istorice și de mediu natural în ansamblul lor: trama stradală, fondul construit, caracterul și valoarea urbanistică; sunt permise intervenții care conservă și potențează valorile existente”2.

Utilizări admise:

- la nivelul parterului: comerț, alimentație publică, turism, cultură sau orice alte funcțiuni destinate publicului;

- la nivelurile peste parter: birouri, servicii, locuințe (într-o proporție de minimum 30%);

- se mențin neschimbate acele utilizări inițiale ale clădirilor care corespund cerințelor actuale sau se admite revenirea la acestea.

Vecinătățile actuale ale construcției sunt relativ diferite de cele din a doua jumătate a sec. XIX, când clădirea era înconjurată de case similare ca gabarit, regim de înălțime și vocabular arhitectural. La finalul sec. XIX, vis-a-vis de corpul de construcție analizat se afla Teatrul Național și piața Teatrului Național. În august 1944, aviaţia germană a executat o misiune de distrugere a Palatului Telefoanelor, distrugând însă clădirea Teatrului Naţional, care se afla în vecinătate. În 2006 a fost construit Hotelul Novotel, care păstrează porticul de intrare al teatrului.

Vis-a-vis de construcția analizată se află în prezent Palatul Telefoanelor, construit în anii 30 ai secolului trecut, pe locul terasei Oteteleșanu. Înainte de primul război mondial, elita intelectuală a capitalei putea fi găsită în parcul și terasa Oteteleșanu, găzduite pe terenul și în casele unei prestigioase familii de boieri olteni. Terasa era faimoasă pentru spectacolele de teatru și de muzică, dar și datorită clienților cunoscuți, precum: Eminescu, Caragiale, Macedonski, Vlahuță, Coșbuc etc. În vara anului 1916, autoritățile limitează drastic programul cafenelelor și cârciumilor, considerându-le posibile centre de difuzare ale zvonurilor alarmiste, marcând astfel începutul decăderii locantei. Adevăratul sfârșit a venit la începutul anului 1930, când compania american ITT a preluat telefonia din România și a construit pe locul terasei și al casei Palatul Telefoanelor.

Un alt edificiu important din zonă este chiar imobilul alipit pe latura nordică a Hotelului Englez, și anume fostul Hotel Hugues, ridicat în a doua jumătate a sec. XIX pe locul grajdurilor Consulatului austriac. Primul său proprietar a fost Donald Hugues, un bucătar belgian care a înființat și primul restaurant de lux în București, la parterul hotelului. Și acest imobil a suferit modificări substanțiale de-a lungul timpului, actuala

fațadă datorându-se unei refaceri după bombardamentele aviației germane din zilele de 23 și 24 august 1944, care au afectat grav clădirea. În urma acestor intervenții, fațada dinspre Calea Victoriei a pierdut elementele decorative, devenind una monotonă, greu de datat.

Vecinătățile imediate ale fostului Hotel Englez sunt:

• **sud**: imobil Calea Victoriei nr. 48-50;

• **vest:** Calea Victoriei;

• **nord:** fostul Hotel Hugues, imobil Calea Victoriei nr. 54;

• **est:** imobil str. Academiei nr. 23.

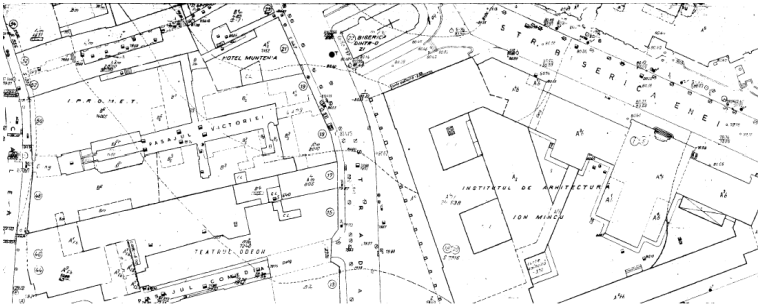
2 Extras din regulamentul Zonei construite protejate nr. 16.

Forma parcelei este neregulată, având o singură latură la stradă, de aproximativ 14.50 lungime. Construcția este alipită la calcan pe 3 laturi și are o curte interioară acoperită cu un luminator din sticlă.

Accesul pe amplasament se poate face din Calea Victoriei, dar și din str. Academiei. Trecerea dinspre Calea Victoriei înspre str. Academiei se face printr-un gang. Accesul în spațiile comerciale din parter se face direct din Calea Victoriei, iar accesul către spațiile de locuit ale imobilului se face din gang. Există patru noduri de circulație la nivelul zonei destinate locuirii.

Fig.01. Vedere din satelit (sursa: Google Earth)

Fig.02. Plan cadastral al amplasamentului

3. DATE ISTORICE

3.1. EVOLUTIA URBANISTICA A ZONEI

„După vremuri, i s'a spus într'atâtea feluri vechiului drum: uliță, pod, cale, parcă ar fi avut nevoie de nume sau poreclă, el, starostele străzilor, care de două veacuri stăpânește orașul!"3

Calea Victoriei reprezintă una dintre cele mai vechi străzi ale capitalei, care își datorează existența domnitorului Constantin Brâncoveanu. În 1692, la patru ani după urcarea pe tronul Țării Românești, domnitorul trasează un drum care să lege moșia sa de pe malul Dâmboviței cu moșia de la Mogoșoaia. În primele consemnări, actuala Calea Victoriei apare sub denumirea „Ulița cea Mare" sau „Calea Brașovului". Traseul noii artere străbătea proprietățile boierilor Bălăceni și
Cantacuzini, terenuri care au fost expropriate pentru crearea drumului, marcând astfel prima entativă de organizare urbanistică a Bucureștiului.

Gheorghe Crutzescu evocă imaginea începuturilor acestei străzi în cartea „Podul Mogoșoaiei. Povestea unei străzi" astfel: „Acest drum nou s'a născut șerpuit, spre ciuda edililor și urbaniștilor. Dar n'au ce-i face: el urmează creasta dealului, care din Dâmbovița pornește spre miazănoapte – căci pe deal e uscat, în vale e baltă – și de aceea drumul, fiind pe creastă, toate străzile care azi ies spre apus din Calea Victoriei, până în dreptul Ateneului, merg la vale.[…] Fiind pe muchie de deal, locurile erau uscate și sănătoase și de aceea, de-a-lungul uliței nou croite, pe terenuri întinse cât o moșie, au început boierii să-și facă case."4

În anul 1692, boierul Brâncoveanu poruncește podirea noii ulițe cu bârne din lemn, de aici și denumirea de „Podul Mogoșoaiei"5. Majoritatea străzilor din capitală erau pavate cu lemn, motiv pentru care erau numite „poduri", fiind un sistem aplicat încă din sec. XVI. Pe toată lungimea uliței erau așezate transversal bârne groase din stejar, numite „podini", prinse la capete cu alte bârne, numite „urși". Pe marginile „podurilor" erau șanțuri adânci, pentru scurgerea apelor de ploaie, iar în dreptul intrărilor în curți erau construite podiști din lemn.

Pe pod circulau laolaltă care, trăsuri și oameni. Acest sistem avea dezavantajul că pe sub bârnele groase se aduna noroi și se întâmpla des ca oamenii să alunece și să ajungă scufundați până la brâu în noroi.

Scriitorul Nicolae Filimon nota: „A umbla pe aceste poduri este o adevărată tortură. Fără veste te simţi cufundat deodată în noroi şi te mai alegi şi cu o mână scrântită sau cu un picior frânt. Să mai adăugăm pe lângă aceasta şi lipsa felinarelor şi abia atunci putem face o idee despre trista stare în care se aflau uliţele Bucureştilor pe timpii aceia"6.

În 1824 s-a renunțat la utilizarea acestui sistem nepractic și costisitor, principalele străzi fiind pavate cu piatră de râu. În 1864 s-a trecut la pavarea străzilor cu piatră cubică de granit adusă din Scoția, iar înainte de Primul Război Mondial, Calea Victoriei a fost asfaltată.

De la finalul sec. al XVIII-lea până în perioada interbelică, de-a lungul arterei se construiesc biserici, mănăstiri, case boierești, prăvălii, magazine de lux, restaurante, hoteluri, apoi Palatul Regal și alte instituții de stat. Calea Victoriei crește în importanță și devine una dintre cele mai fracventate și selecte artere ale capitalei.

---

3 Gheorghe Crutzescu, Podul Mogoșoaiei. Povestea unei străzi, p. 29
4 Idem, p.31
5 historia.ro/sectiune/general/povestea-unei-strazi, accesat la data de 09.02.2023.
6 Idem.

Cu toate acestea, ea are un aspect destructurat, fiind plină de contraste. Ea este descrisă de gazetarul și pamfletarul Nicolae T. Orășanu în anul 1857: „Are daruri o mulțime / E podul cel mai faimos / Cel mai mare în lungime / Dacă nu cel mai frumos. / Aranjat e de minune / Ici-colo câte un palat, / Lângă niște case bune / Câte-un bordei sfărâmat”7.

În urma victoriei din Războiul de Independență din 1878, armata română își face intrarea triumfală în capitală pe Podul Mogoșoaiei, artera primind de atunci numele de „Calea Victoriei”, denumire păstrată până în prezent.

Dacă între sec. XVII – XIX, orașul ducea „o viață tihnită cu obiceiuri moștenite toate de la părinți, cu ritmul zilei și al anului hotărât dinainte, cu petreceri puține, cu necazuri îndurate cu răbdare, cu datinile așezate odată pentru totdeauna”8, începând cu sec. XX, bucureștenii își îndreaptă atenția către Occident, preluând din stilul de viață și obiceiurile celor din vest. Vechile case boierești și o parte din mănăstiri sunt înlocuite cu palate, hoteluri și instituții publice. Se pun bazele statului român modern, iar Calea Victoriei adăpostește numeroase

Vechile case boierești și o parte din mănăstiri sunt înlocuite cu palate, hoteluri și instituții publice. Se pun bazele statului român modern, iar Calea Victoriei adăpostește numeroase instituții administrative, culturale sau științifice: Casa de Economii și Consemnațiuni (C.E.C.), Palatul Poștelor (actualul Muzeu de Istorie), Palatul Fundației Culturale Carol I (actuala Bibliotecă Centrală Universitară), Casa Capșa, Academia Română. Artera devine un loc de promenadă pentru elitele românilor, spațiu al boemiei bucureștene și un vad comercial important deopotrivă. Aici se povesteau idei, cărți, se nășteau idile amoroase și se „alcătuiau guverne", punându-se la cale treburile statului. O casă pe acest bulevard era eticheta apartenenței la un statut social respectabil9.

În timpul regimului comunist, Calea Victoriei pierde din aerul aristocrat și boem și traversează o perioadă de uniformizare. O parte din locuințele boierești sunt dărâmate, iar cele rămase devin locuințe pentru membrii partidului.

Printre clădirile care constituiau odinioară mândria orașului se număra și Palatul Ministerului Afacerilor Externe din Piața Victoriei. Construcția proiectată de arh. Iulius Reiniqke pentru prințul Grigore Sturdza a fost ridicată între anii 1898 și 1901. După moartea prințului, clădirea a fost vândută statului, care a transformat-o în sediu al Ministerului Afacerilor Externe. La finalul anilor 1940, clădirea a fost demolată pentru a se construi un nou Minister al Afacerilor Externe10.

De asemenea, numeroase clădiri istorice au fost afectate de bombardamentele din timpul celui de-al doilea război mondial, precum și de cutremurele din a doua jumătate a sec. XX. Deși încă se pot observa pe Calea Victoriei, ele și-au pierdut elementele decorative specifice arhitecturii de sfârșit de sec. XIX – început de sec. XX.

Una dintre cele mai faimoase clădiri care pot fi văzute și astăzi pe Calea Victoriei este Palatul Cantacuzino. Clădirea în stil baroc a fost construită între anii 1898-1900 după planurile arh. Ion Berindei pentru Grigore Cantacuzino, cunoscut sub porecla „Nababul". Nababul a fost una dintre personalitățile marcante ale politicii din acea vreme și totodată unul dintre cei mai bogați români de la începutul sec. XX. Palatul era cel mai exclusivist loc din București, unde se țineau baluri și serate pentru elita bucureșteană. Începând cu 1956, Palatul Cantacuzino devine muzeu dedicat compozitorului George Enescu.

În prezent, au fost făcute numeroase încercări de revitalizare a zonei, însă fără o preocupare pentru consolidarea și refuncționalizarea vechilor clădiri. Proiectele au constat în vopsirea fațadelor și lărgirea trotuarelor, iar ocazional strada a fost transformată în arteră pietonală.

---

7 Idem.
8 Gheorghe Crutzescu, Podul Mogoșoaiei. Povestea unei străzi, p. 42
9 historia.ro/sectiune/general/povestea-unei-strazi, accesat la data de 09.02.2023.
10 https://cutiacuvechituri.wordpress.com/2012/06/26/palatul-ministerului-de-externe-palatul-sturdza-in-primeledecenii-ale-sec-xx/, accesat la data de 10.02.2023.

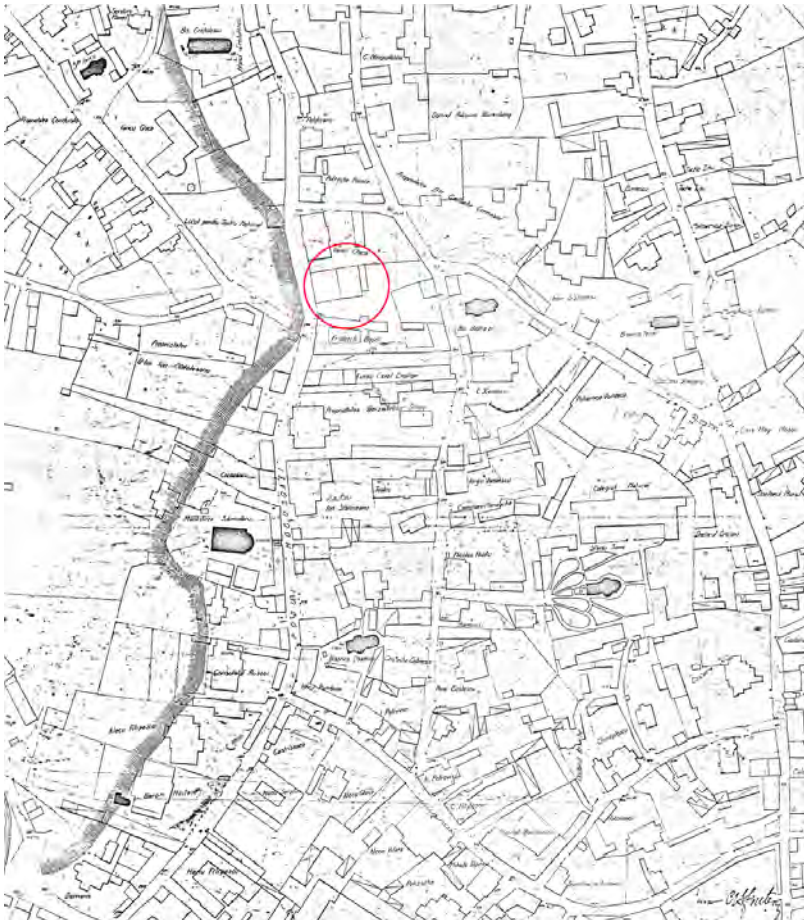

Fig.03. Planul Borroczyn, 1852 (sursa: arhiva S.C. ABRAL ART PRODUCT S.R.L.)

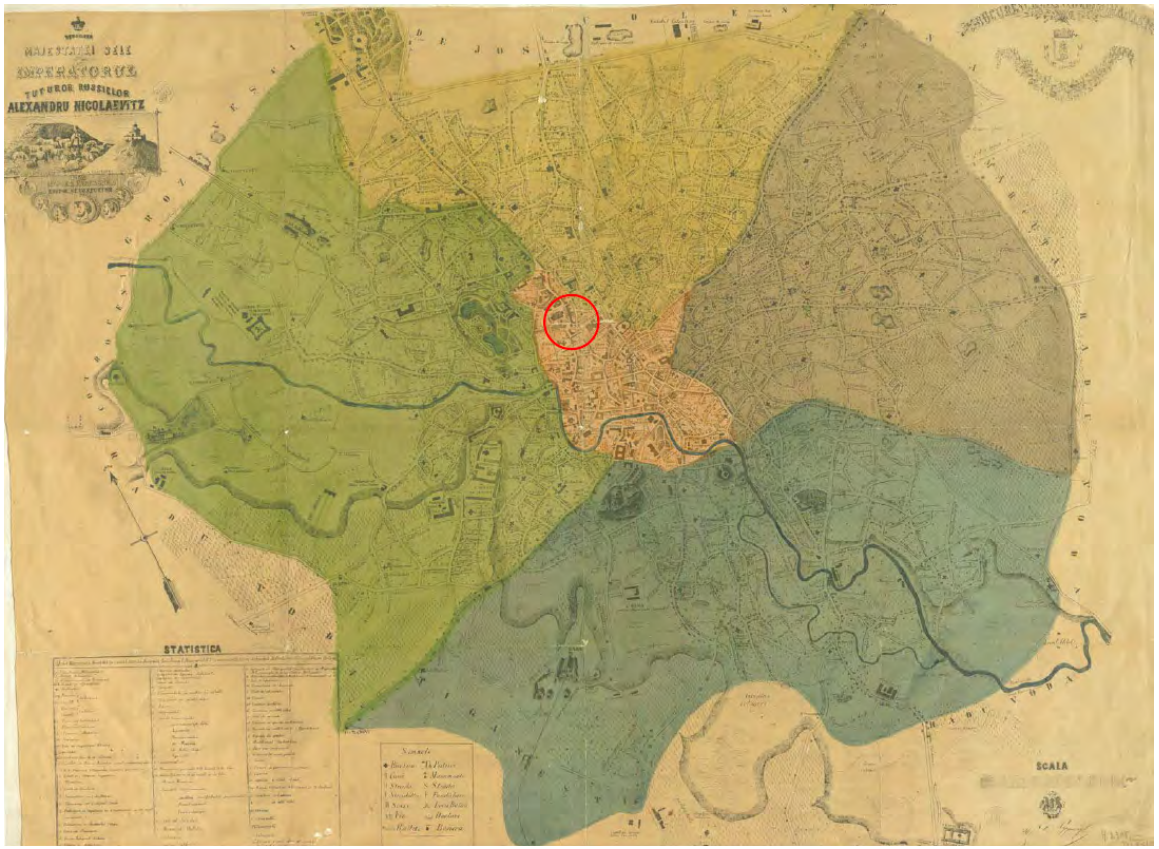

Fig.04. Planul Maior D. Papassoglu, 1875 – parcela pe care urma să fie construit imobilul se afla în Sectorul Roșu (sursa: arhiva S.C. ABRAL ART PRODUCT S.R.L.)

Pe planul maiorului Dimitrie Papassoglu se poate observa că amplasamentul studiat făcea parte din Sectorul Roșu. Planul nu aduce informații noi cu privire la parcele, fiind greu de deslușit.

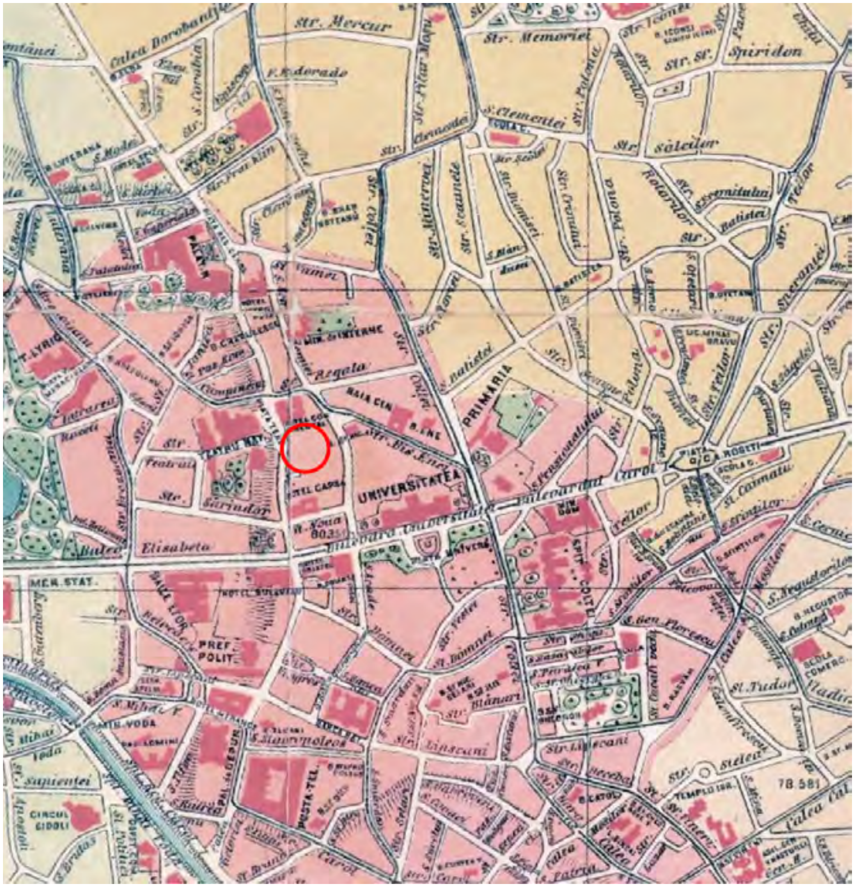

Fig.05. Planul orașului București, 1895-1899 (sursa: arhiva S.C. ABRAL ART PRODUCT S.R.L.)

Planul orașului dintre anii 1895-1899 nu ne aduce informații noi cu privire la amplasamentul studiat, însă apar figurate Hotelul Continental (construit între 1885-1886) și Casa Capșa (1848).

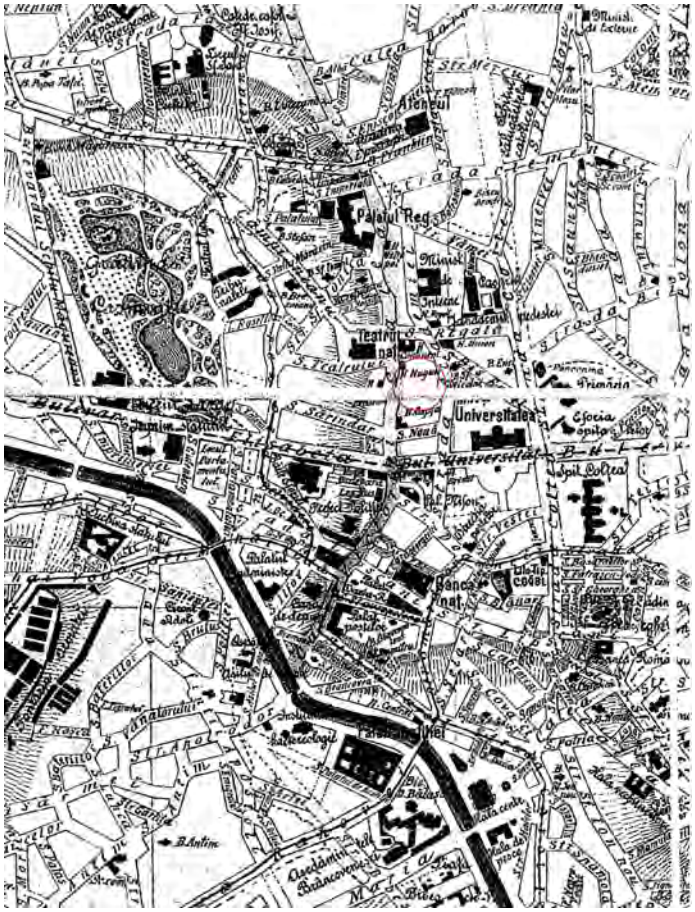

Fig.06. „Planul orașului Bucuresci, întocmit după cele mai bune isvore" Editura Institutului de arte grafice Carol Goebl, 1898 (sursa: arhiva S.C. ABRAL ART PRODUCT S.R.L.)

Planul Goebl nu aduce informații noi cu privire la amplasamentul studiat, însă este figurat Hotelul Hugues, din imediata vecinătate a Hotelul Englez (înspre nord).

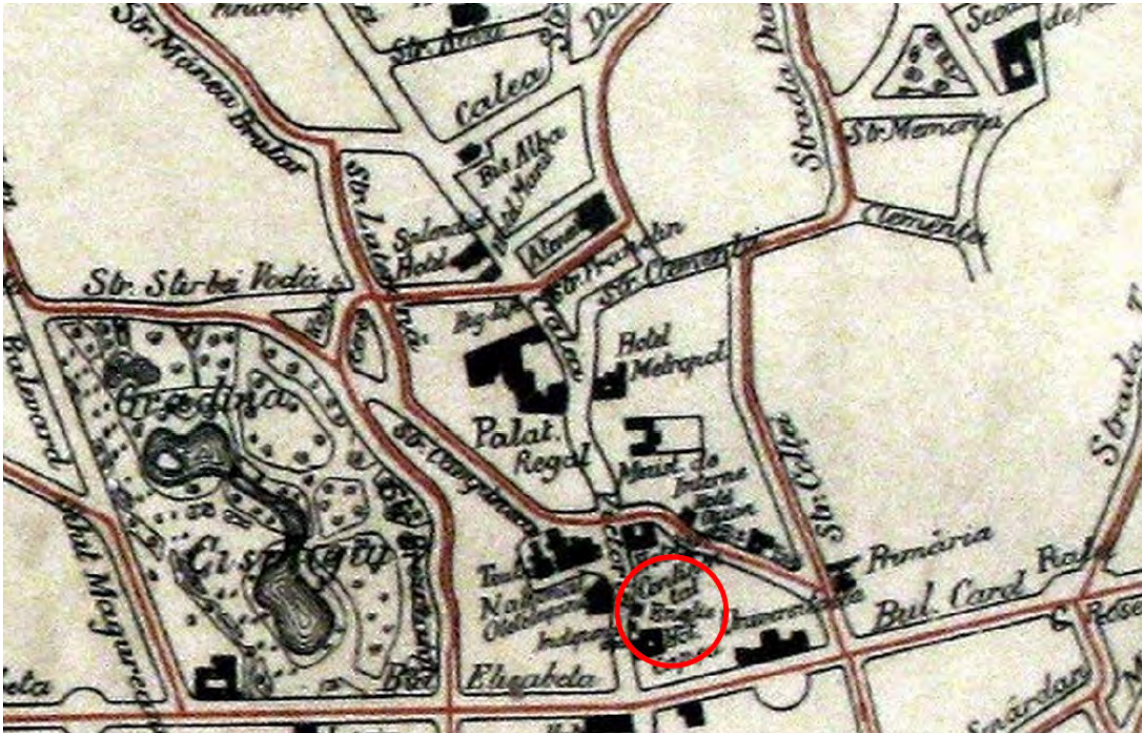

Fig.07. Planul orașului București, 1906 (sursa: http://ouatib.blogspot.com/2016/10/hotelmetropole-fosta-casa-agassan-1877.html)

Pe harta orașului din 1906 apare figurat și Hotelul Englez, având însă formă în plan decât cea care poate fi observată în prezent. Poate fi vorba despre o reprezentare simbolică sau, modificarea în timp a planimetriei hotelului.

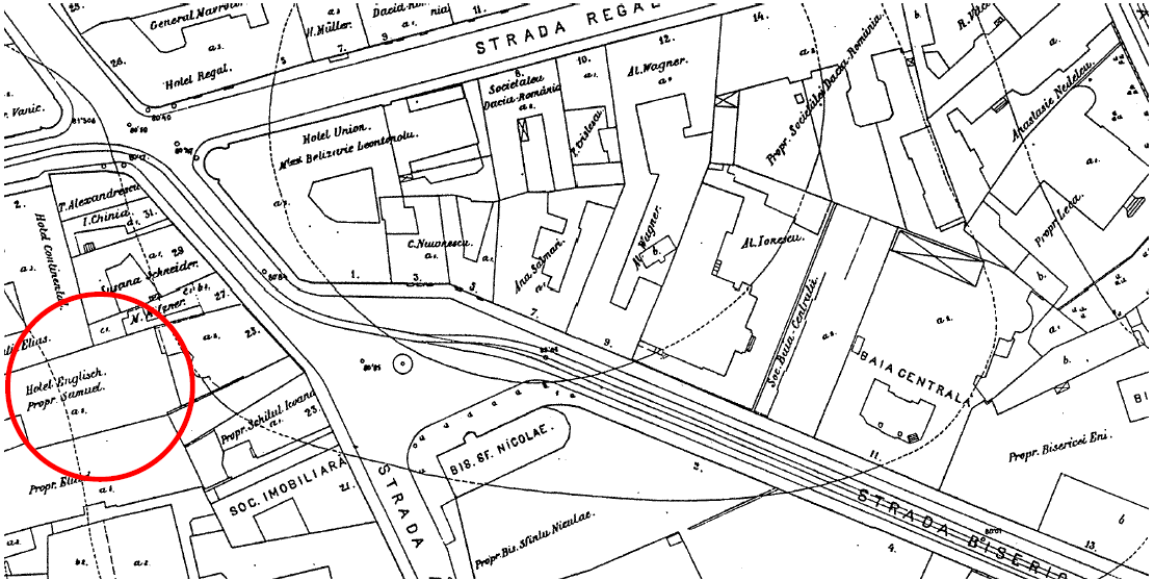

Fig.08. Planul orașului București, 1911 (sursa: arhiva UAUIM, Catedra de istoria și teoria arhitecturii)

Pe planul orașului de la 1911 apare „Hotel Englisch” în proprietatea lui „Samuel”.

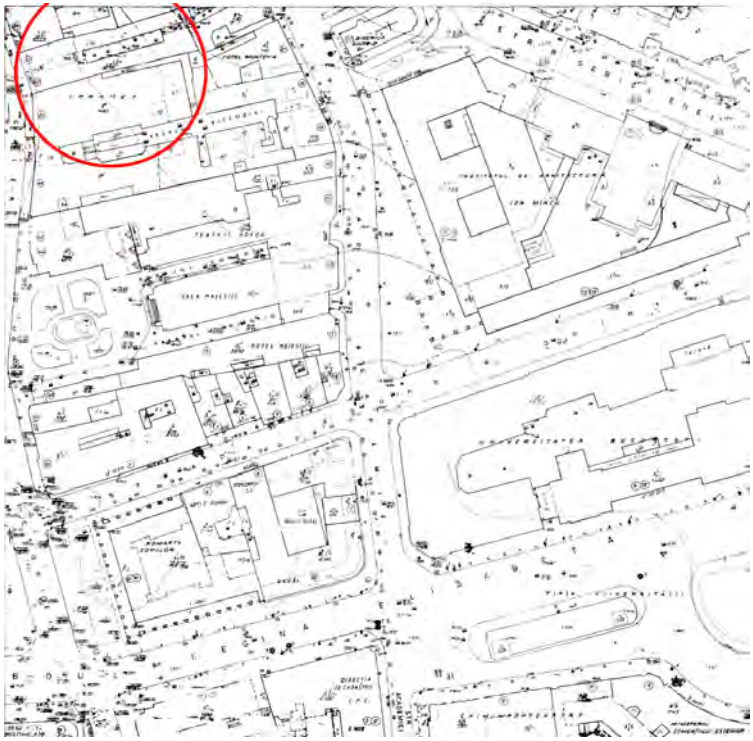

Fig.10. Planul orașului București, 1989 (sursa: arhiva S.C. ABRAL ART PRODUCT S.R.L.)

Între anii 1920-1989 nu au mai fost elaborate hărți sau planuri detaliate ale orașului. Pe planul orașului din 1989 se poate observa configurația actuală a zonei studiate.

Imobilul studiat este figurat cu un gang înspre Calea Victoriei, având aceeași formă în plan ca în prezent.

3.2. ISTORICUL IMOBILULUI STUDIAT

Istoria imobilului din Calea Victoriei nr. 52 începe în 1855, când bijutierul Josef Resch își deschide un magazin de bijuterii și ceasuri la București11.

Clădirea a fost ridicată între anii 1855-1857, de către bijutierul Josef Resch, împreună cu fratele său, Lorenz Resch.

Frații Resch și-au înființat compania la data de 14 decembrie 1837, în București, primul magazin fiind în „vechiul Hotel de France care se afla situat pe prelungirea stradei Lipscani de azi”12. Josef și Lorenz Resch au rămas în istoria branșei ca fondatorii celei mai vechi case de orologerie ce a putut fi documentată la noi.

În 1853, cei doi bijutieri revin în Viena și își înregistrează compania pe celebra stradă comercială Kohlmarkt, la nr. 262. La data de 1 martie 1854, aceștia își înregistrează compania sub numele de „Gebrüder Resch” a cărei conducere o încredințează lui Ludwick Wolf. Ulterior, un anunț din arhivele comerciale austriece („Commerzialschema für den österreichischen Kaiserstadt”) menționează, lângă datele afacerii din Viena și adresa „In Bukarest: Podu Mogosoe”- actuala Calea Victoriei.

Resch Gebr., zeichnet Hr. Lorenz Resch, Goldarbeiter und Juwelier, wie auch sein Bruder Hr. Josef Resch als öffentlicher Gesellschafter; ferner per procura Hr. Ludwig Wolf. Halten Lager von Juwelen, Gold- und Silberwaaren. Liefern sämmtliche Decorationen des k. k. Franz-Josef-Ordens für das k. k. Obersthofmeisteramt. Besitzen ein k. k. Privilegium genannt »Sicherheitssperre«, besonders für Hemd-, Manchett- und Westenknöpfe angewendet. Niederlage in Wien: Stadt, Kohlmarkt 262. In Bukarest: Podu mogosóe. Einkauf von Juwelen, Gold und Silber.

Fig.11. Extras din arhivele comerciale austriece (sursa: http://www.ceasuripentruromania.ro)

Între anii 1860-1861, Lorenz Resch preia afacerea fabricantului de ceasuri de turn – F.X. Wurm, iar Gebrüder Resch se instalează în Mariahilfe strasse 61. La scurt timp, ceasornicarul brașovean Josef Jekelius semnează reprezentarea „ceasurilor de turn moderne, construite de Josef Resch" în România. În urma acestei colaborări ne rămân astăzi ceasurile de turn Gebrüder Resch instalate în bisericile evanghelice fortificate, ridicate de către comunitățile de sași în satele Vulcan și Bod din județul Brașov, dar și în localități din județul Sibiu.13

O descriere a fabricii fraților Resch din Austria, datată 1867, menționa „motorul cu aburi, [...] fac totul de la cel mai mic șurub inclusiv cadranele emailate, 40 de angajați, 14 tâmplari, 1800 de ceasuri fabricate pe an, [...] exportă chiar și în India."14

În privința imobilului din București, de pe Calea Victoriei, cercetările de arhivă ale istoricului de artă Oana Marinache aduc și mai multe informații despre construirea lui. Într-un „act de tranzacție" înregistrat sub nr. 386 din 14.11.1860, descoperit la Arhivele Naționale, se precizează:

11 Gheorghe Crutzescu, Podul Mogoșoaiei. Povestea unei străzi, p. 135
12 Fruntașii Comerciului și Industriei, vol. I – Album, Editura G.A. Tacid, București, 1906.
13 ceasuripentruromania.ro, accesat la data de 17.02.2023
14 Idem.

„Dlor. frații Resch prin petiția de la 24 octombrie trecut, curentul an 1860, registrată cu nr. 11901 au arătat Tribunalului că locul după Podul Mogoșoaiei pe care au clădit casa fiind cumpărat de dlor., însă pe numele D. Nicolae Hristu, cu actele legalizate de onor. Tribunal Comercial în anul 1857 sub nr. 543 și 545, pe când dlor. nu puteau poseda avere nemișcătoare, și au cerut a se transmite aceste acte pe numele dlor., mai cu seamă acum când D. Nicolae Hristu se află în stare de falit."15

Din arhiva dr. istoric de artă Cezara Mucenic, aflăm că imobilul fraților Resch a fost proiectat de arh. Ernst Wolsch, singurul document despre construcția originală care se mai păstrează fiind o secțiune din 1856, semnată de arh. Wolsch. Inițial, clădirea avea montat un ceas impunător în fațada principală, către Podul Mogoșoaiei, posibil fabricat chiar de Gebrüder Resch.

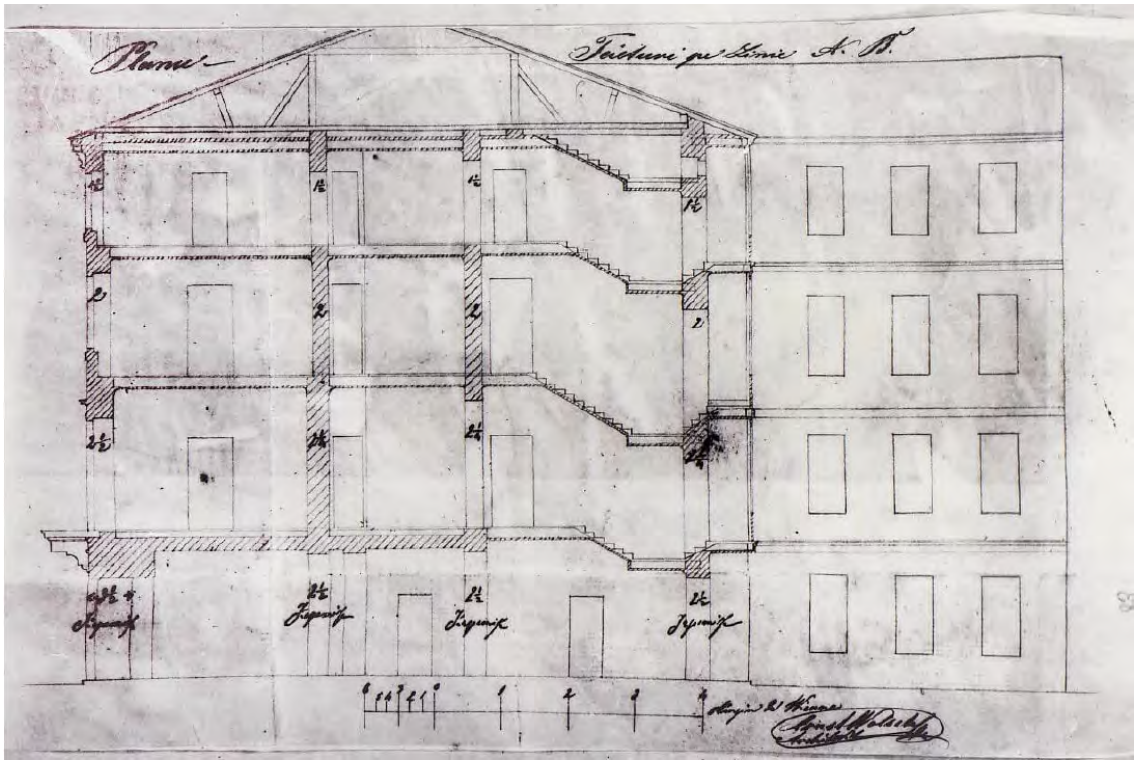

Fig.11. Secțiune imob. Ulița Mogoșoaiei, propr. Resch, arh. Wolsch (sursa: arhiva Cezara Mucenic)

Odată trecută pe numele proprietarilor reali, casa a rămas în posesia familiei Resch până în 1872, când a murit Lorenz Resch, fratele lui Josef Resch. Un an mai târziu, Gebrüder Resch renunță la producția de ceasuri de turn, această activitate fiind preluată de un alt fabricant austriac – Emil Schauer Turmuhren Fabrik, producător ce va păstra inscripționat pe mecanismele orologiilor de turn numele Resch în formatul „Emil Schauer vorm. [=fost] Gebrüder Resch".

Imobilul este menționat și în monografia „Podul Mogoșoaiei. Povestea unei străzi" a diplomatului Gheorghe Crutzescu: „*Alături de Bossel era casa Resch, zidită la 1855 de Jospeh Resch, giuvaergiu, care se așezase la noi, venind de la Viena, încă din 1839. Astăzi [cartea a fost scrisă între 1935-1942] imobilul este proprietatea statului, dar prăvălia a rămas, nemișcată, în același loc și frații Resch, credincioși numelui și negoțului lor, urmează frumoasa cale de muncă cinstită începută de bunicul lor acum 90 de ani.*"16

La parterul imobilului se afla prăvălia fraților Resch, unde comercializau produse de orfevrărie, fiind și furnizorii Casei Regale. Casa „Josef Resch și Fii" a rămas în istorie atât pentru realizarea primei coroane a Reginei Maria (după schițele pictorului Nicolae Grigorescu), cât și pentru realizarea obiectelor decorative ale Palatului Peleș. Familia Resch a fost și primul furnizor al ceasurilor elvețiene de lux Patek Philippe pe piața din România.

Fig.12. Casa Resch în 1875 (sursă foto: ceasuripentruromania.ro)

Istoricul Gheorghe Crutzescu relatează că „deasupra prăvăliei lui Resch ședea Ulysse de Marsillac, francezul cu nespusă dragoste pentru tot ce era românesc, cronicar neprețuit al Podului nostru, timp de un sfert de veac. <<*îmi place uneori, seara să stau în plăcuta verandă a d-lui. Resch și să privesc pe stradă...>> și, lucru rar, a știut să privească*."[17]

Din relatările cronicarului Ulysse de Marsillac aflăm despre viața „mondenă" din saloanele, sălile de spectacol și grădinile bucureștene de la finalul sec. al XIX-lea. În 1862, Marsillac notează o îmbunătățire semificativă: străzile principale ale orașului sunt pavate cu piatră cubică, din granit, adusă din Scoția și din Belgia. În același an, el notează că „Primăria așează la toate răspântiile plăci cu numele străzii, care sunt smălțuite, foarte elegante și foarte citețe, cu fondul alb și chenarul roșu, cu totul demne de o mare capitală. Numerile caselor sunt la fel. Orașul dobândește o înfățișare cochetă pe care nu o avea. Vechile plăci dăinuiau încă de pe vremea caimăcămiei lui Alexandru Ghica, timpul și ploile le șterseseră de mult"[18].

În 1867, pe Podul Mogoșoaiei se inaugurează singurul trotuar din București, care nu depășește grădina Episcopiei (loc unde se află în prezent Ateneul Român), însă schimbă viața orășenilor. Oamenii încep să se bucure de plimbările pe jos prin centrul orașului.

În octombrie 1868, Josef Resch părăsește asocierea cu fratele său și magazinul din Viena, fiind ocupat cu administrarea afacerii de la București. În 1872, Lorenz Resch moare, iar compania trece în mâinile celor 4 fii ai săi (Ernst, Karl, Wilhelm și Gustav – născuți la București), care vând compania producătorului german Junghans, în 1901.

În 1873, Josef Resch vinde construcția și terenul de pe Calea Victoriei Societății de Asigurare „Dacia", păstrând însă dreptul de utilizare a prăvăliei din parter în baza unui contract de închiriere.

În memoria colectivă din România a rămas doar numele lui Josef Resch: *„A creat comerciul bijuteriei moderne. În anul 1837 a deschis magazinul în vechiul Hotel de France […]. În anul 1939 s'a mutat în casele dlui. Greceanu, iar de la 1857 în actualul local din fața Teatrului. Casa Resch a fost furnisoarea domnitorilor Bibescu-Vodă, Știrbei-Vodă, Caimacanilor Cantacuzino și Ghica- Vodă, al lui Cuza-Vodă, cât și a regelui Carol I și al reginei. Diadema oferită reginei la intrarea în țară prin Giurgiu la anul 1868, sabia oferită regelui de către armata nostră, corona reginei, decorațiile în brilante oferite de regina principesei Maria, cât și alte multe ordine executate, sunt dovedit valide de încrederea și aprecierea ce suveranii noștri au avut în Casa Resch. Mai mult încă, Casa Resch a fost consultată de toate comisiunile întocmite pentru crearea diferitelor ordine ale țarei. Urmașii regretatului Resch se pot mândri cu drept cuvânt în reputația casei ce ați moscenit."*[19]

---

16 Gheorghe Crutzescu, Podul Mogoșoaiei. Povestea unei străzi, p. 135
17 Idem.
18 Idem, p.136.
19 Fruntașii Comerciului și Industriei, vol. I – Album, Editura G.A. Tacid, București, 1906, p. 44

În 1892, Societatea de Asigurare „Dacia” vinde imobilul lui Grigore Heliad (Eliade), acesta preluând și contractul de închiriere cu „Resch și Fii” pentru „prăvălia din Calea Victoriei nr. 64, la dreapta antreului, din casele supranumite Resch, care prăvălie se compune din o prăvălie și alte patru odăi care respund în curte îndărătul acestei prăvălii, precum și pivnița de sub prăvălie […]. Această prăvălie o închiriez pentru a instala negociul de bijuterie, iar nu alt negoț, pe termen de 10 ani […] Eu proprietarul sunt obligat ca în tot timpul duratei acestui contract să nu închiriez prăvălia în care se găsesc astăzi Regia Tutunului la un alt giuvaergiu sau ceasornicar […].”20

Grigore Eliade aduce modificări imobilului – moment în care dispare și ceasornicul de pe acoperișul Casei Resch, și îl transformă în Hotel English. Imobilul a fost modificat după planurile arh. John-Elisee Berthet. Tot atunci a dost construit și pasajul care lega Calea Victoriei de str. Academiei, după modelul pasajelor din capitalele Europei occidentale – înalt, dar foarte îngust, având o acoperire din sticlă cu structură metalică.

Potrivit istoricului Gheorghe Crutzescu, Grigore Eliade era fiul unui cârciumar bogat, de unde era cunoscut și după porecla „Cârciumărescu”, „*cu totul incult, dar deștept și întreprinzător, fusese în tinerețe, corector la Românul lui Rosetti”*21. Noul proprietar era extrem de angloman, botezându-și astfel și hotelul „English”. Mobilierul care decora interioarele hotelului era adus de la Londra, iar personalul era instruit să vorbească în engleză.

Clădirea a păstrat funcțiunea de hotel pentru câțiva ani, apariția hotelurilor mai elegante având camere mai mari falimentând afacerea lui Grigore Heliad. Drept urmare, hotelul a fost transformat într-o casă de toleranță de lux. Curtezanele își atrăgeau clienții din dreptul balcoanelor de la etaj, iar pasajul permitea accesul discret în bordel, pentru clienții care nu voiau să fie zăriți de pe Calea Victoriei intrând în locul cu moravuri ușoare.

Grigore Eliade a murit în 1901, la vârsta de 88 ani. Nu se cunoaște cine a fost următorul roprietar al imobilului, însă izvoarele istorice susțin că bordelul a funcționat până în anul 1947, când comuniștii au interzis prostituția, au naționalizat imobilul și l-au transformat în locuințe colective.

---

20 ceasuripentruromania.ro, accesat la data de 17.02.2023
21 Gheorghe Crutzescu, Podul Mogoșoaiei. Povestea unei străzi, p. 138
singurul acces funcțional fiind cel dinspre Calea Victoriei.

Atmosfera din preajma Hotelul Englez a inspirat și romanul interbelic „Craii de Curtea-Veche” scris de Mateiu Caragiale, care a zugrăvit „nobilimea crepusculară, o lume decadentă, a orgiilor și a personajelor dantești, […] orizontul intelectual al personajelor limitându-se la dimensiunile lumii cu mistere a Bucureștilor.”22 De asemenea, stabilimentul a fost utilizat și în cadrul filmărilor pentru diferite pelicule precum „Cuibul de viespi” regizat de Horea Popescu și filmele cu celebrul comisar Miclovan, regizate de Sergiu Nicolaescu.

Potrivit articolelor din presă, în anii 1970 imobilul din Calea Victoriei nr. 52 a găzduit căminele facultății de arhitectură, iar după anii 1990 aici se găseau căminele facultății de drept.

În prezent, clădirea îndeplinește funcțiunea de „locuințe colective”, având câteva magazine și un restaurant în parter. Accesul către Pasajul Englez dinspre str. Academiei este complet închis, singurul acces funcțional fiind cel dinspre Calea Victoriei.

22 Monica Andronescu, Craii, sub reflectoare, articol apărut în Jurnalul Național, aprilie 2009.

4. DESCRIEREA CONSTRUCTIEI

Construcția cu funcțiunea de locuințe colective din Calea Victoriei nr. 52 se caracterizează printr-un plan neregulat, fiind alipită la calcan pe laturile de nord, sud și est ale parcelei, având deschidere la stradă – Calea Victoriei – pe latura de vest. Clădirea are regim de înălțime **P+3E**. Laturile dinspre sud și nord măsoară aproximativ 60.00 m lungime, latura dinspre est are lungime de aproximativ 15.65 m, iar latura dinspre vest are o lungime de aproximativ 14.00 m.

Construcția este alipită la calcan față de trei clădiri:

- imobilul cu regim de înălțime P + 4E de pe Calea Victoriei nr. 54 (înspre nord);

- imobilul cu regim de înălțime P + Mezanin + 4E + M de pe Calea Victoriei nr. 48-50 (înspre sud);

- imobilul cu regim de înălțime P + 1E de pe str. Academiei nr. 22 (înspre est).

Edificiul analizat are o curte interioară, prin care se face legătura dintre Calea Victoriei și str. Academiei, cunoscută sub numele de „Pasajul Englez”. Amprenta la sol a clădirii analizate este de 600 mp.

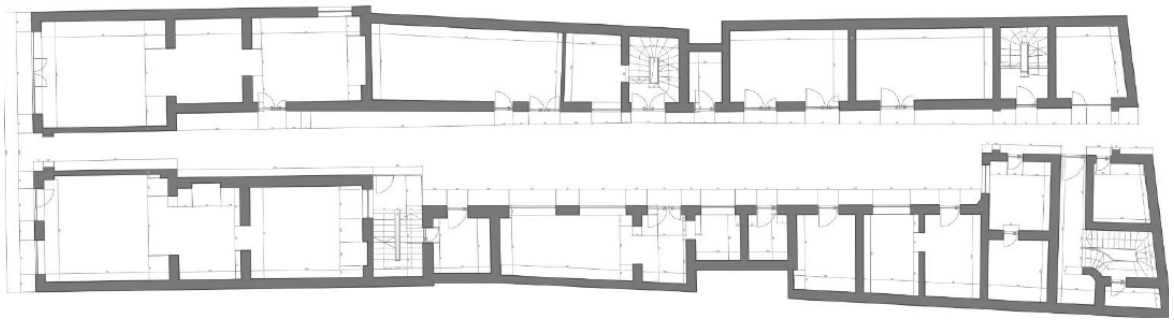

Fig.13. Releveul actual al imobilului – plan parter (sursă foto: arhiva OAR)

La nivelul parterului, în zona de vest există două spații comerciale cu acces direct din stradă.

Accesul în gangul care duce spre curtea interioară este poziționat în centrul fațadei vest, între cele două spații comerciale. Pasajul se lărgește progresiv, de la vest la est, gangul având o lățime de cca. 1.80 m înspre vest, lărgindu-se apoi cu aproximativ 1.40 m (având o lățime totală de cca. 3.20 m) în dreptul primului nod de circulație, urmând ca în zona curții interioare (pe porțiunea unde edificiul are o acoperire din sticlă) să aibă o lățime de aproximativ 4.75 m. Înspre zona de est a imobilului, unde se face trecerea către imobilul învecinat, gangul se îngustează având lățime de aprox. 2.00 m.

În parter există patru noduri destinate circulației verticale, două poziționate pe tronsonul dinspre nord și două pe tronsonul sudic. Analizând compartimentarea interioară, precum și golurile de la nivelul parterului, putem concluziona că întregul nivel era public, camerele de hotel și locuințele de mai târziu desfășurându-se abia de la primul etaj în sus.

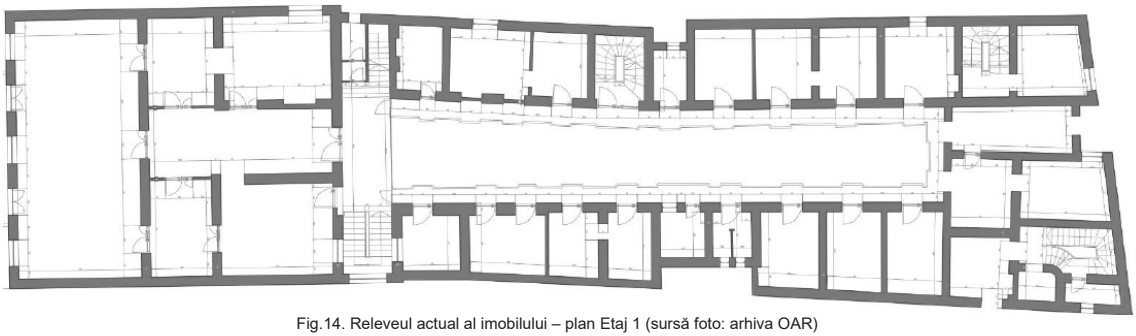

Fig.14. Releveul actual al imobilului – plan Etaj 1 (sursă foto: arhiva OAR)

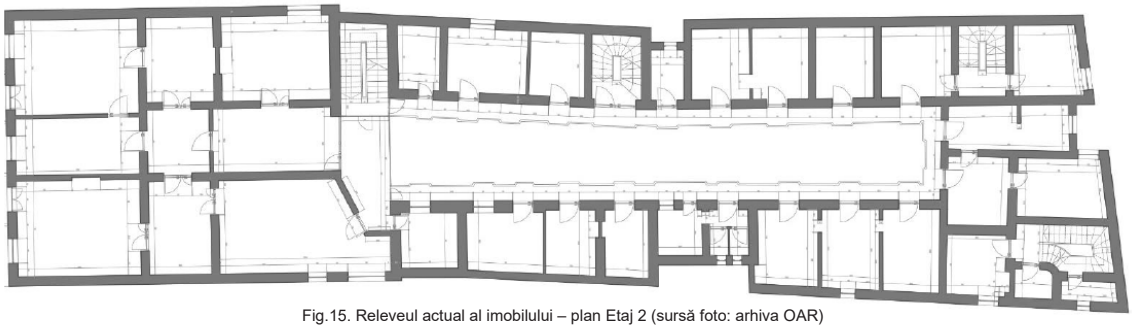

Fig.15. Releveul actual al imobilului – plan Etaj 2 (sursă foto: arhiva OAR)

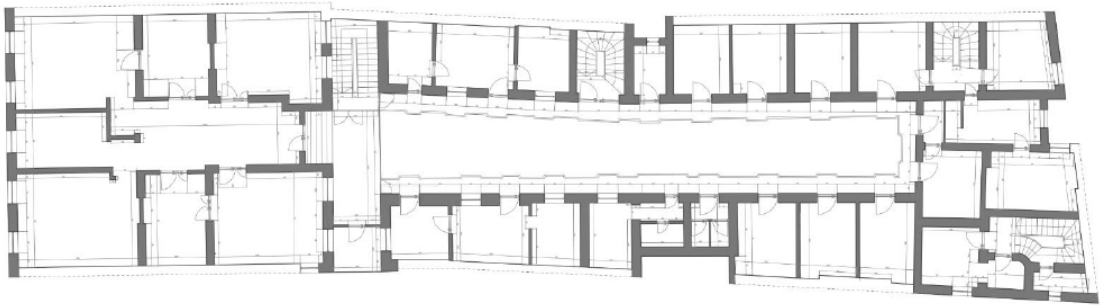

Fig.16. Releveul actual al imobilului – plan Etaj 3 (sursă foto: arhiva OAR)

Partiul etajelor diferă de la un nivel la altul, iar singurele noduri de circulație care ajung de la parter până la ultimul etaj sunt cele două scări din extremitatea estică a imobilului. În capătul vestic, înspre Calea Victoriei, pe fiecare etaj este amenajat câte un apartament mai spațios. Apartamentele pot fi accesate de pe cursiva care înconjoară perimetral curtea de lumină.

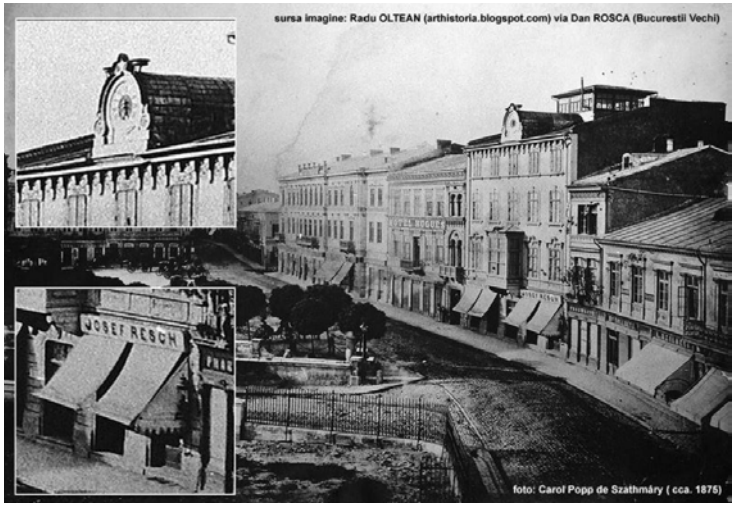
Din punct de vedere structural, clădirea se caracterizează printr-un sistem mixt de zidărie portantă din cărămidă plină de epocă și structură metalică. Cursivele au planșee din metal, iar în curtea interioară, între cele două tronsoane (dinspre nord și dinspre sud) se pot observa grinzi de susținere metalice. De asemenea, acoperirea curții de lumină se face printr-un sistem metalic cu ochiuri din sticlă colorată, ca în cazul galeriilor occidentale. Atât pereții interiori, cât și cei exteriori sunt din cărămidă plină de epocă.

Analizând fotografiile de epocă, putem observa că fațada principală (vest) a suferit mai multe modificări de-a lungul timpului.

Analizând fotografiile de epocă, putem observa că fațada principală (vest) a suferit mai multe modificări de-a lungul timpului.

Fig.17-18. Casa Resch – cca. 1850 (sus), 1875 (jos) (sursă foto: ceasuripentruromania.ro)

Clădirea inițială, construită după planurile arh. Ernst Wolsch în 1855, avea un ceas în fațada principală, pe acoperiș. În registrul primului etaj, se poate observa prezența unui balcon închis, centrat pe fațadă, deasupra intrării în clădire. Balconul închis este un element de factură orientală, care amintește de influența Imperiului Otoman din acea vreme. Ancadramentele ferestrelor sunt bogat decorate în registrul primului etaj, simplificându-se din ce în ce mai mult la etajele superioare. Cornișa este marcată prin elemente decorative.

La parterul clădirii se afla magazinul fraților Resch, astfel golurile din parter au dimensiuni mari, pentru evidențierea vitrinelor unde erau prezentate ceasurile și bijuteriile vândute de aceștia.

În privința compartimentării interioare nu se cunosc multe informații, însă analizând secțiunea semnată de arh. Wolsch, prezentată în cadrul capitolului anterior, se poate observa că și atunci a fost prevăzută o curte de lumină pentru ventilarea și luminarea naturală a spațiilor din interiorul lotului. Tot în secțiunea respectivă, unde este înfățișată și o parte din fațada dinspre curtea interioară, se poate observa lipsa cursivelor metalice, dar și lipsa acoperirii cu sticlă a curții, posibil intervenții ulterioare, când imobilul a fost transformat în hotel.

Fig.19. Hotel English – cca. 1925 (sursă foto: ceasuripentruromania.ro)

Fig.20. Hotel English – cca. 1932 (sursă foto: ceasuripentruromania.ro)

Fig.21. Hotel și Pasaj English – 1933 vs. 2019 (sursă foto: pagina de facebook „Caleidoscop")

Fig.23. Hotel și Pasaj English – 2023 (sursă foto: arhiva OAR)

Actuala fațadă păstrează, în mare parte, intervențiile din perioada transformării imobilului în „Hotel English” de către Grigore Heliad. Cea mai importantă modificare a fost eliminarea ceasului de pe acoperiș. De asemenea, s-a renunțat la balconul închis din registrul etajului I, fiind înlocuit de un balcon deschis, extins, centrat pe fațada vest.

În registrul celui de-al doilea etaj au fost adăugate două balcoane, aliniate la marginile balconului de la primul etaj. Ancadramentele ferestrelor s-au păstrat. Au dispărut elementele decorative de la nivelul cornișei, fapt ce se poate observa și în fotografia din anul 1925.

Se poate observa că dimensiunile golurilor din parter variază, stricând simetria fațadei. Fotografiile din prima jumătate a sec. XX nu sunt elocvente în privința raportului plin-gol din parter, însă putem presupune că modificarea lor este o intervenție recentă întrucât era obișnuit ca la vremea respectivă să se respecte simetria fațadelor.

Imobilul are învelitoare din tablă zincată în zona spațiilor de locuit și a circulațiilor, curtea interioară având o acoperire din sticlă cu structură metalică.

5. STAREA DE CONSERVARE

Starea de conservare a imobilului este rea.

Fațada vest, dinspre Calea Victoriei, a fost renovată în 2020, așadar la nivelul acestei fațade nu se observă degradări.

Lucrările de restaurare și consolidare întreprinse între 2019-2020 nu au cuprins întregul imobil, ci doar fațada dinspre Calea Victoriei. Astfel, trecând prin gangul de acces și ajungând în interiorul curții de lumină, se remarcă o discrepanță izbitoare între starea de conservare reală a imobilului și fațada dinspre stradă. Privind din curtea interioară înspre fațadele clădirii se constată degradăr la nivelul structurii de rezistență – fisuri, crăpături, dar și lacune în tencuială, zone unde cărămida este aparentă. De asemenea, în zonele scărilor de acces în imobil se pot observa pete mari de umezeală cauzate atât de infiltrația apei prin capilaritate, cât și de pătrunderea apei prin acoperișul neetanș.

Finisajele au fost complet distruse, se pot observa intervenții parazitare de tipul aparatelor de aer condiționat, corpuri de iluminat etc, dar și instalații montate stângaci, țevi și cabluri aparente. Învelitoarea din tablă zincată a fost înlocuită doar pe partea dinspre stradă, în rest fiind grav avariată. De asemenea, la nivelul acoperișului de peste curtea interioară există ochiuri unde sticla lipsește, prezentând o posibilă amenințare asupra pietonilor care traversează pasajul.

6. ANALIZA CONSTRUCTIEI DIN PUNCT DE VEDERE AL CRITERIILOR DE CLASARE A BUNURILOR IMOBILE

a. Criteriul vechimii

Construcția inițială, aparținând fraților Resch, a fost ridicată în 1855. În 1892, imobilul intră în posesia lui Grigore Heliad, care îl transformă în hotel, aducând câteva schimbări importante din punct de vedere arhitectural.

Rezultă **valoare medie spre mare.**

b. Criteriul referitor la valoarea structurală, artistică și urbanistică

b.1. Coerența planimetrică și structurală, precum și concepția tehnică

Luând în considerare restricțiile impuse de amplasament, clădirea fiind construită pe limitele de proprietate, având calcan pe 3 laturi și o singură fațadă la stradă, considerăm că rezolvarea planimetriei și a volumetriei edificiului a constituit o provocare.

Singura modalitate firească de rezolvare a planimetriei, prin care au putut fi luminate și încăperile dinspre interiorul lotului, a fost rearea unei curți de lumină încă de la început. Este posibil ca inițial, când imobilul avea funcțiune publică doar în parter (cca. 1855-1890), încăperile să comunice, iar accesul să se facă dintr-o cameră în alta. În autorizația de construire din 1855, arh. Burelli recomanda „se facă legături de fier la capetele grinzilor, la fiecare etaj, [...] și să se pună cărămidă bună". Casa avea „cam 8.5 stânjeni înălțime la fațadă"23.

23 jurnalul.ro/timp-liber/casa/pasajul-englez-de-pe-calea-victoriei-319368.html, accesat în data de 13.04.2023

Potrivit dr. istoric de artă Cezara Mucenic „Coridorul de acces este plasat central pe fațadă, având scara de acces la etaj, în latura opusă intrării”. Corpul de clădire are forma literei U în plan, iar "aripile nu mai folosesc de-a lungul lor galeria pentru circulație. Curtea interioară are rol de aerisire şi iluminare a încăperilor, permițând dezvoltarea de spații duble, unul deschis spre stradă, altul spre curte sau, mai precis, spre galeria care se deschide spre curte”.

Ulterior, după transformarea construcției în hotel, au fost adăugate cursive metalice, iar accesul către încăperi (devenite camere de hotel) se făcea din cursivă. Este posibil ca tot atunci să fi fost adăugate mai multe noduri de circulație, pentru asigurarea unui acces facil tuturor clienților.

Copertina din sticlă este tot o intervenție ulterioară, o explicație posibilă fiind asigurarea unui confort crescut clienților în sezonul rece, prin protejarea cursivelor și implicit a camerelor de intemperii.

Rezultă **valoare medie.**

b.2. Reprezentativitatea pentru o epocă istorică, un autor sau stil

Planurile Casei Resch – construcție ridicată în 1855 – au fost semnate de arh. Ernst Wolsch. La jumătatea sec. XIX era o clădire impunătoare, „cu trei caturi și ceas pe acoperiș, situată în fața Teatrului Național”24, fiind și cea mai înaltă construcție din zonă.

Intervențiile ulterioare au fost făcute după planurile arh. John-Elisee Berthet, iar la dorința proprietarului, au fost introduse numeroase elemente arhitecturale specifice esteticii londoneze – cursive din metal, având decorații la nivelul elementelor structurale și la nivelul balustradelor, precum și acoperișul din sticlă – specific galeriilor occidentale.

b.3. Semnificația pentru o anumită arie istorico-geografică

„Hotelul Englez” face parte din puținele construcții de pe Calea Victoriei care au supraviețuit de-a lungul timpului numeroaselor reforme, războaielor, dar și cutremurelor, păstrând până în ziua de azi aceeași volumterie inițială. Modificările care i-au fost aduse la începutul sec. XX nu au transformat substanțial fațada inițială a Casei Resch.

De asemenea, construcția analizată a fost o sursă de inspirație pentru numeroase publicații de-a lungul timpului („Craii de Curtea-Veche” – de Mateiu Caragiale, „Cronică de familie” – Petru Dumitriu), dar și pentru filme precum „Cuibul de viespi”, regizat de Horea Popescu și filmele cu celebrul comisar Miclovan, regizate de Sergiu Nicolaescu.

Rezultă **valoare medie.**

b.4. Plastica arhitecturală a fațadelor și interioarelor

Corpul de construcție analizat nu are multe fațade, fiind construit pe limitele de proprietate și având trei laturi alipite la calcan.

Fațada principală, dinspre Calea Victoriei, nu prezintă elemente decorative din abundență, însă este bine proporționată și coerentă. Intrarea în gang este accentuată de prezența balconului de la etajul I, centrat pe fațada principală. Ancadramentele ferestrelor se simplifică de la un etaj la altul.

Fațadele văzute din curtea interioară a imobilului reflectă funcțiunea de hotel, cursivele metalice și elementele structurale din metal fiind extrem de prezente. Ritmul golurilor dezvăluie numărul și funcțiunea încăperilor, fiind ușor de înțeles că tot parterul a fost cândva public, iar etajele erau exclusiv destinate camerelor de hotel.

Rezultă **valoare medie.**

b.5. Componente artistice valoroase

În cadrul imobilului de pe Calea Victoriei nr. 52 se pot identifica următoarele elemente decorative valoroase: ancadramentele și decorațiile din ipsos de pe fațada vest, elementele structurale din metal (cele care susțin cursivele prezintă decorații din fier forjat), balustradele din metal prezente în nodurile de circulație, precum și pe cursive.

Rezultă **valoare medie.**

b.6. Valoarea diferitelor părți componente și ponderea celor care conferă imobilului un anumit caracter

Caracterul construcției este dat de proporțiile sale elegante, precum și de relaționarea dintre spațiul privat și cel public din interiorul proprietății. Componentele artistice amintite mai sus conferă în egală măsură bogăție decorativă.

Rezultă **valoare medie.**

b.7. Relația cu contextul urban și natural, apartenența la un ansamblu sau sit construit ori natural, păstrat parțial sau total

Construcția face parte din frontul construit continuu al Căii Victoriei, păstrându-se, în mare, la fel încă din sec. XIX. Imobilul a fost martor la numeroasele modificări și înlocuiri ale clădirilor de pe cea mai veche arteră a capitalei și în pofida schimbării proprietarilor și funcțiunilor, volumetria s-a păstrat, devenind astfel un reper în cadrul orașului.

Rezultă **valoare mare.**

b.8. Reprezentativitatea în cadrul unui program, unor politici urbane sau al unor tipologii

La momentul construirii ei, Casa Resch era cea mai înaltă clădire de pe Podul Mogoșoaiei (în prezent Calea Victoriei), fiind și prima clădire din București care a avut un ceas în fațada principală, reprezentând așadar cea mai modernă construcție la vremea respectivă.

Cu timpul, clădirile învecinate s-au schimbat, iar regimul de înălțime al zonei a crescut, imobilul studiat fiind în prezent o clădire de dimensiuni modeste, însă printre puținele construcții din zonă care mai păstrează într-o proporție atât de mare elementele constructive și arhitecturale originale.

Rezultă **valoare mare.**

Recapitulație:

La acest criteriu au rezultat:

- 6 calificative „valoare medie”;
- 2 calificative „valoare mare”.

Rezultă **valoare medie.**

c. Criteriul referitor la frecvență (raritate și unicitate)

Imobilul nu are o valoare deosebită în raport cu acest criteriu. Ceasul existent pe acoperișul clădirii a fost ceva unic la vremea respectivă, însă în prezent nu se mai păstrează.

În zonă mai există încă trei pasaje care fac legătura dintre Calea Victoriei și str. Academiei: Pasajul Victoria, Pasajul Comedia și Pasajul Majestic. Construcția analizată este singura din zonă care are cursive metalice perimetrale, pe conturul clădirii.
Rezultă **valoare medie.**

d. Criteriul referitor la valoarea memorial-simbolică

Casa Resch a fost ridicată la 1855 de către bijutierul Josef Resch, fost furnizor pentru produse de orfevrărie al Casei Regale, dar și executant a numeroase medalii militare și omagiale, precum si producătorul primei coroane a Reginei Maria. Între 1860-1870 aici a locuit și cronicarul Ulysse de Marsillac.

În 1893 devine proprietatea lui Grigore Heliad, care îi dă funcțiunea de hotel. Din cauza camerelor prea mici pentru standardele utilizatorilor, clădirea a funcționat ca hotel doar pentru câțiva ani, neavând posibilitatea de a rezista concurenței altor hoteluri mai mari și mai moderne care apăruseră în zonă. Astfel, edificiul a fost transformat într-un bordel de lux, unde curtizanele de la cursive își atrăgeau clienții care treceau prin pasaj. Printre clienții casei de toleranță s-au numărat și personalități precum regele Carol al II-lea și Alexandru Paleologu.

Casa de toleranță a funcționat până în 1947, când autoritățile comuniste au interzis prostituția și au transformat clădirea într-un bloc de locuințe colective, funcțiunea pe care o îndeplinește și în zilele noastre.

În perioada recentă, imobilul a fost utilizat în scene din diverse filme recunoscute în cinematografia românească.

Rezultă **valoare mare**

Recapitulație finală:

- o Criteriul vechimii valoare medie spre mare
- o Criteriul referitor la valoarea arhitecturală, artistică și urbanistică **valoare medie**
- o Criteriul referitor la frecvență (raritate și unicitate) **valoare medie**
- o Criteriul referitor la valoarea memorial-simbolică **valoare mare.**

7. CONCLUZII

Imobilul din Calea Victoriei nr. 52 a fost construit în 1855, de către bijutierului Josef Resch, fost furnizor pentru produse de orfevrărie al Casei Regale, după planurile arh. Ernst Wolsch. La parterul edificiului se afla magazinul de ceasuri și bijuterii al fraților Resch. Casa Resch a fost prima clădire din capitală care a avut un ceas pe acoperiș, produs chiar de antrepriza Resch.

Forma sa actuală păstrează în mare parte intervențiile din anul 1893, când devine proprietate lui Grigore Heliad și i se dă funcțiunea de hotel. Din cauza camerelor prea mici pentru standardele utilizatorilor, clădirea a funcționat ca hotel doar pentru câțiva ani, neavând posibilitatea de a rezista concurenței altor hoteluri mai mari și mai moderne care apăruseră în zonă. Astfel, edificiul a fost transformat într-un bordel de lux, unde curtizanele de la cursive își atrăgeau clienții care treceau prin pasaj.

Casa de toleranță a funcționat până în 1947, când autoritățile comuniste au interzis prostituția și au transformat clădirea într-un bloc de locuințe colective, funcțiunea pe care o îndeplinește și în zilele noastre.

Conform P.U.Z. Zone construite protejate aprobate prin HCGMB nr. 279/2000, imobilul este amplasat în Zona construită protejată nr. 16 – strada simbol a orașului-Calea Victoriei, subzona Cp1. Zona prezintă un grad maxim de protecție – „se protejează valorile arhitectural-urbanistice, istorice și de mediu natural în ansamblul lor: trama stradală, fondul construit, caracterul și valoarea urbanistică; sunt permise intervenții care conservă și potențează valorile existente”25.

Potrivit prevederilor Ordinului nr. 2260/2008 privind aprobarea normelor metodologice de clasare și inventariere a monumentelor istorice, observăm că imobilul din Calea Victoriei nr. 52 întrunește criteriile de clasare în grupa valorică B – de importanță locală – în Lista Monumentelor Istorice și necesită protecția juridică oferită de statutul de monument istoric.

Se propune, conform celor expuse mai sus, clasarea în Lista Monumentelor Istorice a imobilului de pe Calea Victoriei nr. 52, astfel:

- Hotelul Englez împreună cu Pasajul Englez, municipiul București, Calea Victoriei nr. 52, datare 1855, 1893.

---

25 Extras din regulamentul Zonei construite protejate nr. 16.

Potrivit art. 59 din Legea 422 / 18.07.2001, cu modificările și completările ulterioare, se consideră zonă de protecție suprafața delimitată cu o rază de 100 m în localitățile urbane. Astfel, limitele zonei de protecție ale imobilului se stabilesc conform celor de mai jos:

- la est: str. Academiei;

- la vest: str. Ion Oteteleșanu;

- la nord: str. Ion Câmpineanu;

- la sud: Bulevardul Regina Elisabeta.

Se anexează plan în vederea delimitării zonei de protecție.

arh. Andrei ATANASIU
Specialist atestat MC nr. 646-S

arh. Monica JUGĂNARU